

DET FARMACEUTISKE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

**FRA KØBENHAVNS
UNIVERSITET
TIL FARMACEUTISK
UNIVERSITET
– OG RETUR**

Træk af farmaceutuddannelsens historie

FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET TIL FARMACEUTISK UNIVERSITET – OG RETUR

Træk af farmaceutuddannelsens historie

Poul R. Kruse

Det var en milepæl i farmaceutuddannelsens historie, da Danmarks Farmaceutiske Universitet den 1. januar 2007 fusionerede med Københavns Universitet under navnet Det Farmaceutiske Fakultet, idet uddannelsen hermed vendte tilbage til sit oprindelige hjemsted. Fra indførelsen af farmaceutuddannelsen i 1672 var den farmaceutiske kandidateksamen og senere tillige en del af selve undervisningen henhørende under Københavns Universitet. Dette »ægteskab« blev opløst ved oprettelsen af Den Farmaceutiske Lærestalt i Stockholmsgade på Østerbro i København i 1892. Med etableringen af farmaceutuddannelsen i eget hus og indførelsen af den første studieordning for uddannelsen skabtes grundlaget for den efterfølgende udvikling af uddannelsen til et universitetsstudium. Denne proces fuldendtes i 1942 i forbindelse med Lærestaltens udflytning til Universitetsparken og navneændring til Danmarks Farmaceutiske Højskole. Som universitetsinstitution fik Højskolen navn af Danmarks Farmaceutiske Universitet i 2003, et navn, som ændredes til Det Farmaceutiske Fakultet ved fusioneringen med Københavns Universitet. I det følgende bringes glimt fra farmaceutuddannelsens vej fra første til andet ægteskab med Københavns Universitet via eget universitet.

© Det Farmaceutiske Fakultet, Københavns Universitet 2007

Poul Kruse: Fra Københavns Universitet til Danmarks Farmaceutiske Universitet – og retur

Redaktion: Jesper Munck, Kommunikationsafdelingen, FARMA

Illustrationer: Jesper Munck, FARMA's arkiv og Dansk Farmacihistorisk Samling

Grafisk tilrettelæggelse og omslag: Jens Raadal

Tryk: Eks-skolens Trykkeri

Under Københavns Universitet

De første bestemmelser om den farmaceutiske uddannelse er indeholdt i Christian V’s medicinal-ordning af 1672, *Forordning om Medicis oc Apoteker etc.* Den farmaceutiske uddannelse omfattede en svendeuddannelse, senere betegnet en medhjælperuddannelse, samt en kandidatuddannelse.

Uddannelsen til apotekersvend var henlagt til apotekerne. Betingelsen for at komme i apotekerlære var ifølge medicinalordningen, at man var dreng, som regel omkring 14 år, og kunne forstå latin. Kravet om latinske kundskaber var selvfølgelig, da farmakopeerne og recepterne var skrevet på latin. Læretiden på apotek var en mesterlære med hovedvægten på det håndværksmæssige. I læretiden blev apotekerdrengen, også betegnet apoteksdisciplen, oplært i frem-skaffelse, tilberedning, opbevaring og udlevering af lægemidler. Om undervisningen bestemte medicinalordningen tillige, at apotekerdrengene om muligt skulle følge professoren i botanik ved Københavns Universitet, når han tog på botanisk ekskursion med sine studerende. Medicinalordningen fastsatte dog ingen krav til læretidens teoretiske indhold og heller ikke til læretidens længde, men den var i praksis ca. 6 år, faldende til ca. 5 år omkring 1800 og til ca. 4 år i løbet af 1800-tallet. Efter endt læretid udstedte apotekeren, uden afholdelse af nogen eksamen, et testimonium, det vil sige et svendebrev, hvorved apotekeren attesterede sin apotekerdrengs duelighed til at fungere som apotekersvend på ethvert apotek. Medicinalordningen definerede ikke apotekersvendenes kompetence, men eftersom apotekersvendene var den eneste faglige personalegruppe på apotekerne, var det indforstået, at de havde *jus practicandi*, det vil sige kompetence til at udføre alt fagligt apoteksarbejde selvstændigt og på eget ansvar.

Apotekernes ret til selv at »gøre« apotekerdreng til apotekersvende blev ophævet i 1811, da man indførte den farmaceutiske medhjælpereksamen som afslutning på læretiden på apotek. Denne eksamen blev afholdt af den lokale embedslæge, ofte i forbindelse med apoteksvisitatsen – myndighedernes kontrolbesøg på apoteket. Bestået eksamen gav ret til at fungere som apoteks-medhjælper, udtrykkelig med *jus practicandi*.

I henhold til medicinalordningen skulle en apotekersvend, der ønskede bevilling som apoteker eller stilling som apoteksbestyrer, erhverve sig den farmaceutiske kandidat-eksamen, som afholdtes af lægerne ved Det Medicinske Fakultet ved Københavns Universitet og apotekerne i København. Bestod man denne eksamen, blev der udstedt et *attestatum*, det vil sige et kandidateksamensbevis. Den farmaceutiske kandidateksamen var en mundtlig prøve, hvis omfang ikke var fastsat. De forskellige eksaminatorer, sædvanligvis tre lægelige professorer og en apoteker, stillede en række spørgsmål, der omfattede alt, som henhørte til apoteksarbejdet.

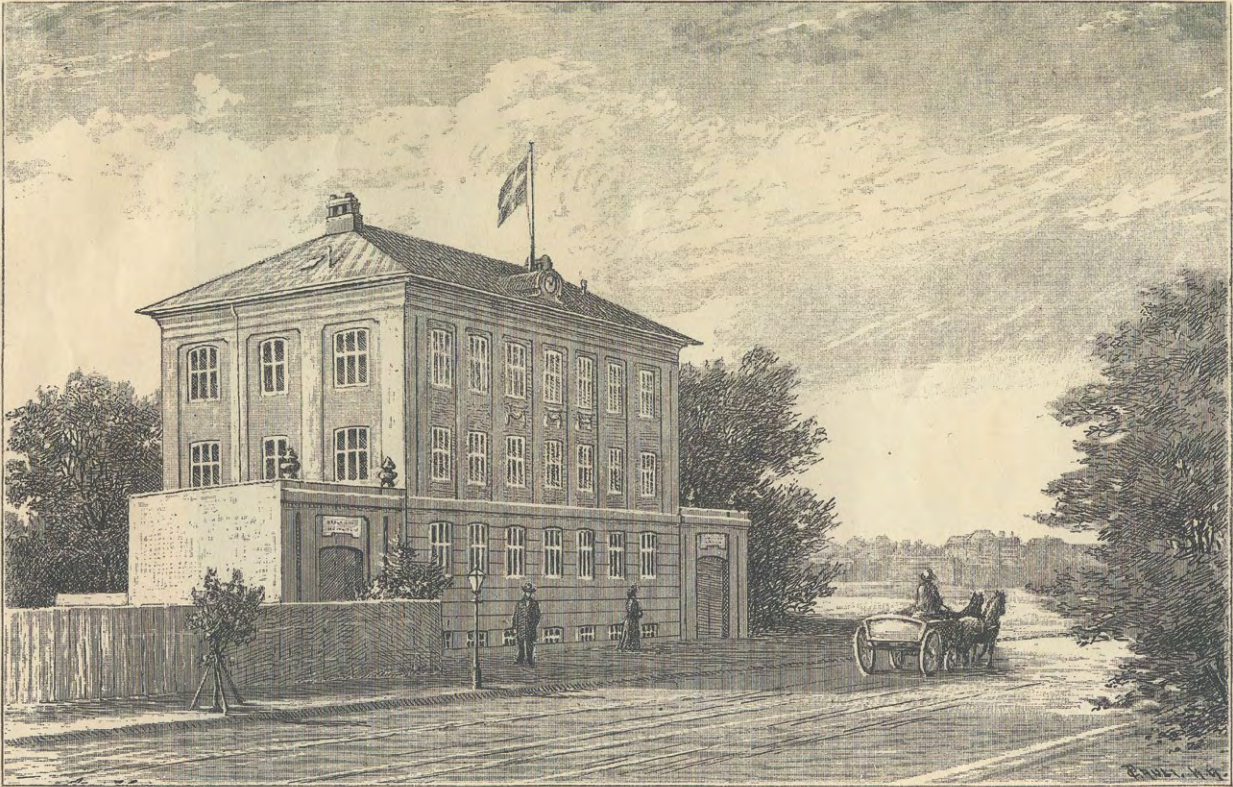
Apotekersvende, der ønskede at forberede sig til den farmaceutiske kandidat-eksamen, måtte finde ansættelse på velanskrevne apoteker i Danmark eller i

udlandet og forøge deres praktiske viden gennem arbejdet her og supplere deres teoretiske viden gennem selvstudium, eventuelt under vejledning af den pågældende apoteker. Endvidere blev det fra slutningen af 1700-tallet almindeligt, at apotekersvende fulgte forelæsninger ved Københavns Universitet i kemi og botanik, fordi der på det tidspunkt oprettedes selvstændige lærestole i disse for farmaceuterne vigtigste fag. Indtil da havde disse videnskaber kun været doceret som bifag af professorerne ved Det Medicinske Fakultet. Fra samme tid blev det ligeledes almindeligt, at apotekersvende forud for eksamen tog en manuduktør for ved ham at rekapitulere og yderligere supplere deres praktiske og teoretiske kundskaber.

I 1828 blev der indført en eksamensordning for den farmaceutiske kandidatuddannelse med detaljerede krav til eksaminationens omfang. Selv om der alene var tale om en eksamensordning og ikke om en samlet studieordning, blev der dog rekommanderet visse lærebøger.

Det farmaceutiske Studium vilde først bære de Frugter, det kunde og burde bære, naar det fik sit eget Hjemsted, en selvstændig pharmaceutisk Læreanstalt med egne Lærere og en uafhængigt anlagt Studieplan.

Chr. D.A. Hansen i 1873

Farmaceutisk Læreanstalt.

De større krav ved den farmaceutiske kandidateksamen understregede mangelen på ordnede studieforhold, og de følgende årtier blev præget af mange initiativer fra Danmarks Apotekerforening, Fonden til Det Pharmaceutiske Studiums Fremme og Pharmaceutisk Medhjælperforening, nu Pharmadanmark, til at få en organisering af studierne og en samling af undervisningen på ét sted, men disse bestræbelser strandede på finansielle betænkeligheder hos politikerne. Mangelen på en studieordning og egen læreanstalt illustreres af, at en apoteksmedhjælper, der i 1880’erne ønskede at forberede sig til den farmaceutiske kandidateksamen, gennem et års tid måtte følge følgende forelæsninger og øvelser i København, helt eller delvis sammen med lægestuderende og ingeniørstuderende: fysik ved København Universitetet i Studiestræde, uorganisk kemi ved Universitetets Kemiske Laboratorium i Ny Vestergade, organisk kemi ved Den Polytekniske Læreanstalt i Studiestræde, botanik i Botanisk Have, farmakognosi ved Universitetet, mikroskopi ved Det Kirurgiske Akademi i Bredgade og farmaci ved Universitetets Kemiske Laboratorium i Ny Vestergade. Hertil kom talrige besøg hos manuduktører i Nørregade, Studiestræde, Dosseringen og andre steder.

Etatsråden byggede en læreanstalt

De utilfredsstillende forhold ved den farmaceutiske kandidateksamen blev bragt til ophør i 1892. Initiativet hertil kom fra etatsråd, apoteker Chr. D.A. Hansen, der var indehaver af Krone Apoteket i København og ejer af firmaet Chr. Hansens Teknisk-Kemiske Laboratorium, som var verdenskendt for sin produktion af osteløbe.

Chr. D.A. Hansen havde allerede ved stiftelsen af Fonden til Det Pharmaceutiske Studiums Fremme

Den Farmaceutiske Læreanstalt i Stockholmsgade 1892 – eller “Eremitage-slottet, Farmaciens Universitet i det nye Latinerkvarter omkring Sølvgade,” som det blev betegnet i samtidige avisreferater.

i 1873 udtalt, »at det pharmaceutiske Studium vilde først bære de Frugter, det kunde og burde bære, naar det fik sit eget Hjemsted, en selvstændig pharmaceutisk Læreanstalt med egne Lærere og en uafhængigt anlagt Studieplan«. Rigsdagen så sig imidlertid ikke i stand til at bevilge de fornødne penge til opførelsen af en farmaceutisk uddannelsesinstitution, og Chr. D.A. Hansen tog derfor det initiativ at bygge en farmaceutisk læreanstalt for egne midler og derefter skænke den til staten. Indvielsen af Den Farmaceutiske Læreanstalt i Stockholmsgade 27-29 fandt sted den 1. november 1892 under stor højtidelighed i overværelse af Kong Christian IX og fire andre medlemmer af den kongelige familie. Bygningen blev i samtidige avisreferater betegnet som »Eremitageslottet, Farmaciens Universitet i det nye Latinerkvarter omkring Sølvgade«.

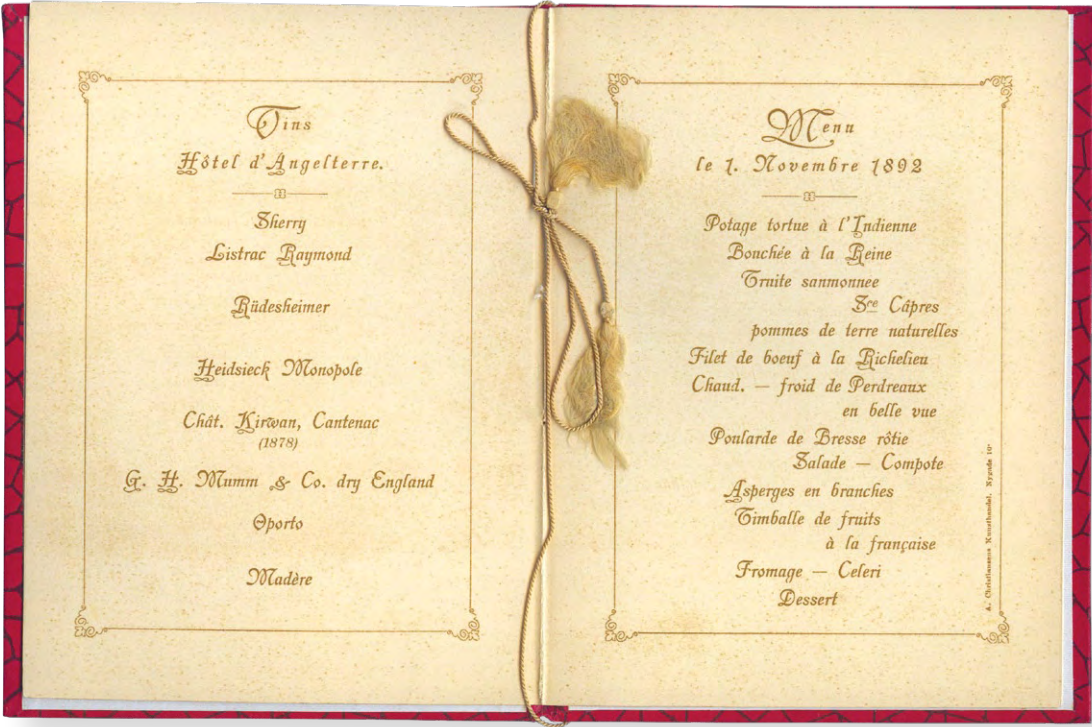

Christian D.A. Hansen.
"Af Taknemmelighed mod den Stand hvortil han hører, og i Erindring om de trange Kaar, hvorunder Farmaceuterne tidligere måtte bjærge deres nødvendige Kundskaber, har han rejst denne nye Læreanstalt." Illustreret Tidende nr. 7, 1892.

Indvielsen sluttede med festmiddag på Hotel

d'Angleterre. Her holdt Julius Thomsen, der var professor i kemi og tillige rektor for Københavns Universitet, direktør for Den Polytekniske Læreanstalt og formand for Den Farmaceutiske Eksamenkommission, en skåltale, af hvilken et uddrag refereres således: »... det var bleven sagt, at Pharmaceuterne havde været Gjæster ved Universitetet og den polytekniske Læreanstalt, og at de vare glade ved nu at faa deres eget Hjem. Taleren havde den Ære at repræsentere begge de nævnte Institutioner og kunde derfor udtale, at Glæden var gjensidig. Kemien og Pharmaciaen vare efterhaanden voxede fra hinanden, og Udviklingen havde med Nødvendighed medført denne Skilsmisse.«

I forbindelse med etableringen af en farmaceutisk kandidatuddannelse ved Læreanstalten blev der indført en studieordning. Læretiden på apotek blev fastsat til 3½ år og afsluttedes som hidtil med den farmaceutiske medhjælpereksamen, der nu afholdtes af Læreanstalten. Bestået medhjælpereksamen gav adgang til optagelse på Læreanstalten som kandidatstuderende. Den farmaceutiske kandidatuddannelse blev normeret til 1½ år, og det var Læreanstaltens opgave at give en teoretisk og praktisk undervisning, bestående af forelæsninger, eksaminatorier og øvelser, afpasset efter de krav, der blev stillet ved kandidateksamen. Bestået kandidateksamen gav ret til titlen cand.pharm. Ved denne tid indtraf en anden begivenhed i farmaceutuddannelsens historie, idet kvinder fik adgang til uddannelsen i 1890, og de første kvinder blev cand.pharm.er i 1896. Trods sit statelige ydre var Læreanstalten ikke nogen rummelig bygning, og snart blev pladsmangel et stort problem på grund af et stigende antal studerende. Forelæsninger, eksaminatorier og eksaminer blev afholdt i Læreanstaltens auditorium, som imidlertid var betydelig mindre end hvad der svarede til en årgang studerende, selv om også auditoriets vindueskarme blev inddraget som siddepladser. I de kemiske laboratorier var der også stor pladsmangel, hvilket ikke blot betød, at

den enkelte studerende havde en for lille arbejdsplads, men tillige, at luften i de overfyldte laboratorier ofte var mættet med syredampe og andre giftige dunster med deraf følgende gener for de studerende og deres arbejde.

Pladsmangelen gjaldt også frokoststuerne i Læreanstaltens kælder. Forfatteren Jacob Paludan, der var farmaceutisk kandidat fra 1918, har således beskrevet disse frokoststuer som nærmest lignende emigrantafdelingen på en ældre Amerikabåd.

I 1931 blev der indført en ny studieordning for den farmaceutiske kandidatuddannelse, der placerede uddannelsen som et videnskabeligt studium. Læreanstaltens formålsparagraf blev udvidet, således at Læreanstalten fremover skulle stå for en højere farmaceutisk undervisning på et videnskabeligt grundlag og fremme udviklingen og den praktiske anvendelse af de farmaceutiske videnskaber og de til grund herfor liggende almene videnskaber. Medhjælperuddannelsen og kandidatuddan-

nelsen blev sammenknyttet til den farmaceutiske uddannelse med graderne exam.pharm. og cand.pharm. Adgangsbetingelserne blev skærpet, således at der nu krævedes realeksamen eller studentereksamen for optagelse på farmaceutuddannelsen. Læretiden på apotek, discipeltiden, blev nedsat til 3 år for studenter, og studietiden ved Læreanstalten blev udvidet til 2 år. I 1934 blev der indført krav om studentereksamen for alle, der søgte optagelse på farmaceutuddannelsen, og samtidig blev discipeltiden reduceret til 2½ år for alle og den samlede farmaceutuddannelse dermed normeret til 4½ år. Det lokalemæssige grundlag for udvidelsen af kandidatuddannelsen blev skabt ved at indrette et anneks i Malmøgade i 1932. Efterhånden var pladsforholdene på Læreanstalten, inklusive Annekset i Malmøgade, under al kritik, men i 1941 kom der en løsning, idet Læreanstalten flyttede til Universitetsparken 2 og i sin nye skikkelse blev taget i brug samme år.

Farmacien fik sit universitet

Den nye læreanstalt fik navnet Danmarks Farmaceutiske Højskole og blev indviet den 2. november 1942, i 50-året for den gamle læreanstalts grundlæggelse. To nye, samtidige tiltag placerede det farmaceutiske studium definitivt blandt de akademiske uddannelser: indførelsen af rektortitlen for Højskolens leder samt den farmaceutiske doktorgrad, dr.pharm. I 1954 blev Højskolens ligestilling med de andre højere uddannelsesinstitutioner yderligere understreget ved indførelsen af den farmaceutiske licentiatgrad, lic.pharm., som i 1988 blev ændret til den internationale betegnelse ph.d. Hvad angår farmaceutuddannelsen, indtraf en større begivenhed i 1956. I dette år afskaffede man medhjælper-

Menukortet fra indvielsesfesten den 1. november 1892 på Hôtel d'Angleterre.

...det var bleven sagt, at Pharmaceuterne havde været Gjæster ved Universitetet og den polytekniske Læreanstalt, og at de vare glade ved nu at faa deres eget Hjem. Taleren havde den Ære at repræsentere begge de nævnte Institutioner og kunde derfor udtale, at Glæden var gjensidig.

Taleren var København Universitets rektor Julius Thomsen ved indvielsen af Den Farmaceutiske Læreanstalt den 1. november 1892

Kvantitativ analyse på Den Farmaceutiske Lærestalt i 1922 under supervision af professor E. Koefoed.

eksamen med den begrundelse, at medhjælpereksamen ikke længere kunne anses som et fagligt betryggende grundlag for tildeling af jus practicandi. Herefter var det alene kandidateksamen, der gav jus. Desuden blev farmaceutuddannelsen atter en 5-årig uddannelse, idet discipeltiden på apotek blev nedsat til 2 år og studietiden ved Højskolen blev udvidet til 3 år. Discipeltiden på apotek blev afsluttet med discipeleksamen og studietiden ved Højskolen med kandidateksamen. Udvidelsen af studietiden ved Højskolen i kombination med et stigende studentertal skabte i de følgende år store pladsproblemer og nødvendiggjorde en udbygning af Højskolen for at forhindre en stagnation af uddannelsen.

Uddannelsen i udvikling

Den 8. december 1967, i 75-året for oprettelsen af Den Farmaceutiske Lærestalt, var der atter indvielsesfest på Danmarks Farmaceutiske Højskole. Man fejrede den store udvidelse af Højskolen med Nordblokken i Nørre Allé 67 og Auditorium 4 med plads til næsten 400 tilhørere.

Daværende rektor, professor Svend Aage Schou udtalte i den anledning: »Byggeriets omfang forekommer i dag stort, ja, enkelte vil måske synes overvældende, men det er min overbevisning, at vi på intet punkt har været for flotte med hensyn til plads eller faciliteter i øvrigt«. Denne betragtning viste sig at være rigtig.

Efter få års forløb blev der nemlig atter pladsmangel, som førte til en række mindre bygningsændringer for at imødekomme de mest presserende behov. I 1982 fulgte en totalrenovering af studenterlaboratorierne i Shedtagsbygningen mod Nørre Allé med indretning af nye kemilaboratorier, men egentlige arealudvidelser måtte vente til 1988.

I 1988 flyttede nogle af Københavns Universitets laboratorier fra bygningen i Nørre Allé 71. Bygningens to nederste etager blev ombygget og overdraget til Højskolen. Samtidig blev der påbegyndt en gennemgribende renovering af Københavns Tandlægehøjskole i Universitetsparken 4, som stod tom efter flytningen til Panum Institutet på Københavns Universitet i 1986. I 1991

kunne Højskolen overtage en del af den renoverede bygning. Seneste arealudvidelse fandt sted, da der blev der opført en ny, smuk laboratoriebygning på Jagtvej 162, som blev taget i brug i 1999.

I 1960'erne var farmaceutuddannelsen endnu stærkt præget af sit historiske erhvervssigte, apotekervæsenet. Dette blev kritiseret af især lægemiddelindustrien, idet lægemiddelsektoren i 1950'erne og 1960'erne var præget af industriens stærke vækst, som betød, at industriens behov for farmaceuter var i stadig stigning, og at kravene til industrifarmaceuters uddannelse blev øget. Hertil kom, at apotekernes decentrale lægemiddelproduktion i slutningen af 1960'erne stod over for en begyndende koncentration på produktionsapoteker og således var ved at blive historie. Som følge af denne udvikling påbegyndte Højskolen et studieplanlægningsarbejde ud fra den klare målsætning, at farmaceuten som den særligt lægemiddelsagkyndige gennem sin uddannelse skal have opnået en tilstrækkelig videnskabelig og faglig baggrund for at virke inden for alle områder af lægemiddelsektoren, det vil sige i stillinger inden for forskning, produktion, kontrol, information, distribution eller administration i lægemiddelindustrien, apotekervæsenet, sygehusapotekervæsenet eller Sundhedsstyrelsen, nu Lægemiddelstyrelsen.

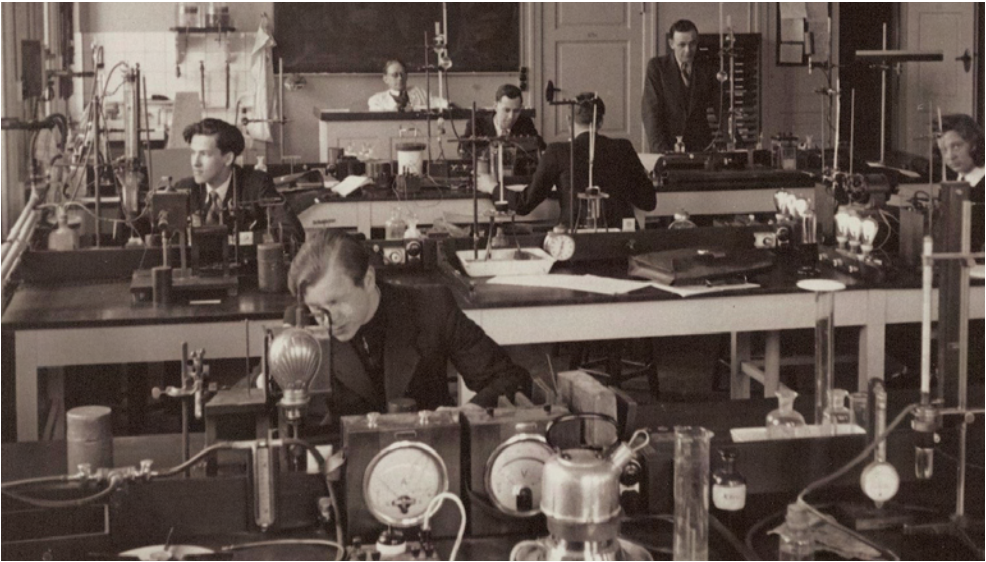
Resultatet af dette studieplanlægningsarbejde blev ikke én, men tre nye studieordninger af henholdsvis 1969, 1976 og 1980, blandt andet fordi Højskolens forslag af økonomiske grunde måtte gennemføres gradvis og endda kun delvis.

Studieordningen af 1969 afskaffede discipeleksamen og opdelte farmaceutuddannelsen i en 1. del af 2 års varighed og en 2. del af 3 års varighed. Det nye 1. dels-studium omfattede 1 måneds forstudium ved Højskolen, 15 måneders praktikanttid på apotek og 1 semesters studium ved Højskolen, således at den samlede studietid ved Højskolen, inklusive 2. del, nu udgjorde 3,7 år.

Med studieordningen af 1980 blev det indledende studium ved Højskolen forlænget til 6 måneder og den efterfølgende praktikanttid på apotek reduceret til 11 måneder, hvorved den samlede studietid ved Højskolen blev øget til 4,1 år. Som en nyskabelse i uddannelsen blev der indført et

Analyseøvelser i laboratorium i Stockholmsgade i 1922. "Her findes alt, hvad en Farmaceut kan ønske sig, Kolber og Glas i en Uendelighed, Syreballoner, Stinkskabe og Vaskeapparater, og alt er indrettet efter Tidens Fordringer og med alle Tidens Bekvemmeligheder," skrev Illustreret Tidende ved indvielsen i 1892. 30 år senere var tiden imidlertid for længst løbet fra bygningen.

De sidste fysiske øvelser i 1942 i Stockholmsgade inden udflytningen til Universitetsparken.

afsluttende valgfrit studium, bestående af 4 måneders valgfrie kurser og 3 måneders specialeopgave, der tilsigtede specialisering mod erhvervsområder.

Allerede i 1985 måtte det erkendes, at udviklingen i beskæftigelsesmønsteret og i arbejdsopgaverne for farmaceuter nødvendiggjorde en ny revision af farmaceutuddannelsen.

Siden 1970'erne havde beskæftigelsesmønsteret ændret sig på flere måder. Antallet af farmaceuter i apotekervæsenet var faldet, specielt på grund af centraliseringen af apotekernes lægemiddelproduktion, og et yderligere fald i apotekernes beskæftigelse af farmaceuter kunne forventes i forbindelse med det forestående endelige ophør af apotekernes produktion. Antallet af farmaceuter i lægemiddelindustrien var derimod steget markant og kunne forventes at stige yderligere som følge af industriens fortsatte vækst. Desuden var der opstået nye arbejdsområder for farmaceuter uden for lægemiddelsektoren, især på levnedsmiddel-, miljø- og arbejdsmiljøområdet samt i de klinisk-kemiske laboratorier og bedriftssundhedstjenesten.

Hertil kom, at farmaceuternes arbejdsopgaver i lægemiddelsektoren havde ændret sig fra produktionsorientering i retning mod service og information over for andre sundhedsprofessioner såvel som brugere, og at denne udvikling kunne forventes at fortsætte.

På denne baggrund og ud fra den opfattelse, at farmaceutuddannelsen fortsat skulle være centreret om lægemidler, udarbejdede Højskolen i samarbejde med repræsentanter fra myndigheder, faglige organisationer og aftagere af farmaceuter et forslag til en stærkt revideret studieordning, som trådte i kraft i 1988.

Med denne studieordning blev opdelingen af farmaceutuddannelsen i en 1. del og en 2. del afskaffet. Uddannelsen udgjorde nu en helhed, omfattende 3½ års obligatorisk studium ved Højskolen, ½ års studieophold på apotek og et afsluttende valgfrit studium ved Højskolen, bestående af ½ års valgfrie kurser og ½ års specialeopgave.

Hermed blev den tidligere apotekspraktik af 11 måneders varighed, placeret tidligt i studiet, ændret til 6 måneders studieophold på apotek, placeret i sidste halvdel af 4. studieår som afslutning på den obligatoriske del af uddannelsen, dog med dispensationsmulighed for at henlægge studieopholdet til en anden farmaceutisk relevant virksomhed, hvorved uddannelsen ikke giver jus practicandi. Sigtet med denne ændring af praktikopholdet var at give de studerende et studieophold på apotek som »farmaceut« og ikke et praktikophold som »apotekstekniker«, således som det hidtil havde været tilfældet.

”Billedbladet viser Offentligheden de første Indtryk af de moderne Omgivelser, i hvilke den gamle Institution gaa nye Tider i Møde til Gavn for alle medicinnydende Mennesker i Danmark.” Danmarks også dengang royale ugeblad, Billed Bladet, ofrede ikke mindre end fem sider på ibrugtagelsen af de nye lokaliteter i Universitetsparken.

”Naar det tillige er ætsende Stoffer, beskytter Eleverne sig med Læderhandsker og Gummibriller for at undgaa at blive angrebet af de farlige, giftige Dampe.” Billed Bladet 1942.

Nye studieordninger fulgte i 1996, 1997, 2000, 2003 og 2006, blandt hvilke studieordningerne af 2003 og 2006 atter opdelte farmaceutuddannelsen i 2 dele, nu i en 3-årig bacheloruddannelse og en 2-årig kandidatuddannelse med graderne B.Sc. i farmaci og cand.pharm., men i det væsentlige under bibeholdelse af den i 1988 fastlagte struktur for farmaceutuddannelsen. Med tiden fik synliggørelse af Højskolen og profilering af denne som en universitetsinstitution over for omverdenen stadig højere prioritet. I sammenhæng hermed skiftede Højskolen navn til Danmarks Farmaceutiske Universitet den 1. januar 2003.

De studerende organiserer sig

I 1920’erne blev der flere gange blandt de studerende ved Den Farmaceutiske Læreanstalt fremsat ønske om at oprette et studenterråd eller et elevråd, som det dengang blev kaldt, til at varetage faglige, sociale og kulturelle opgaver for de studerende. En konkret sag gav anledning til, at tanken om at organisere de studerende blev virkeliggjort, nemlig et ønske om en reduktion af antallet af droger, der skulle opgives til eksamen i farmakognosi. Nogle initiativrige studerende greb sagen praktisk an, udarbejdede forslag til vedtægter og optog forhandlinger med Læreanstaltens direktør, der havde en velvillig indstilling over for et elevråd. Da sagen var klar, blev der indkaldt til valg i Læreanstaltens auditorium den 25. april 1929, hvor bølgerne gik højt. Det var prioriteringen af Elevrådets opgaver, der gav anledning til de voldsomme diskussioner, idet en fløj mente, at de faglige opgaver, blandt andet begrænsningen af det farmakognostiske pensum, var de mest vigtige, medens en anden fløj anså sociale og kulturelle opgaver for lige så vigtige. Det blev den sidste fløj, som sejrede. Efterfølgende blev Elevrådet godkendt af Læreanstaltens styrelse, Lærerrådet, og i forbindelse med kongens underskrivelse af den tidligere omtalte studieordning af 1931 fik også Elevrådet officiel anerkendelse.

Opgaverne meldte sig snart for Elevrådet. En af de første, var det nævnte ønske om at få reduceret pensummet i farmakognosi. Professoren i faget viste sig forhandlingsvenlig til Elevrådets forbavelse, og det lykkedes at opnå en så væsentlig reduktion af pensummet, at Elevrådet allerede derigennem anså sin eksistensberettigelse bevist. Et andet problem i Elevrådets første år var Læreanstaltens skema for kandidateksamen. Da eksamensskemaet blev slået op, strømmede det ind med klager til Elevrådet fra studerende, hvis eksamensdage var så ujævnt fordelt, at de anså sig væsentlig handicappede derved.

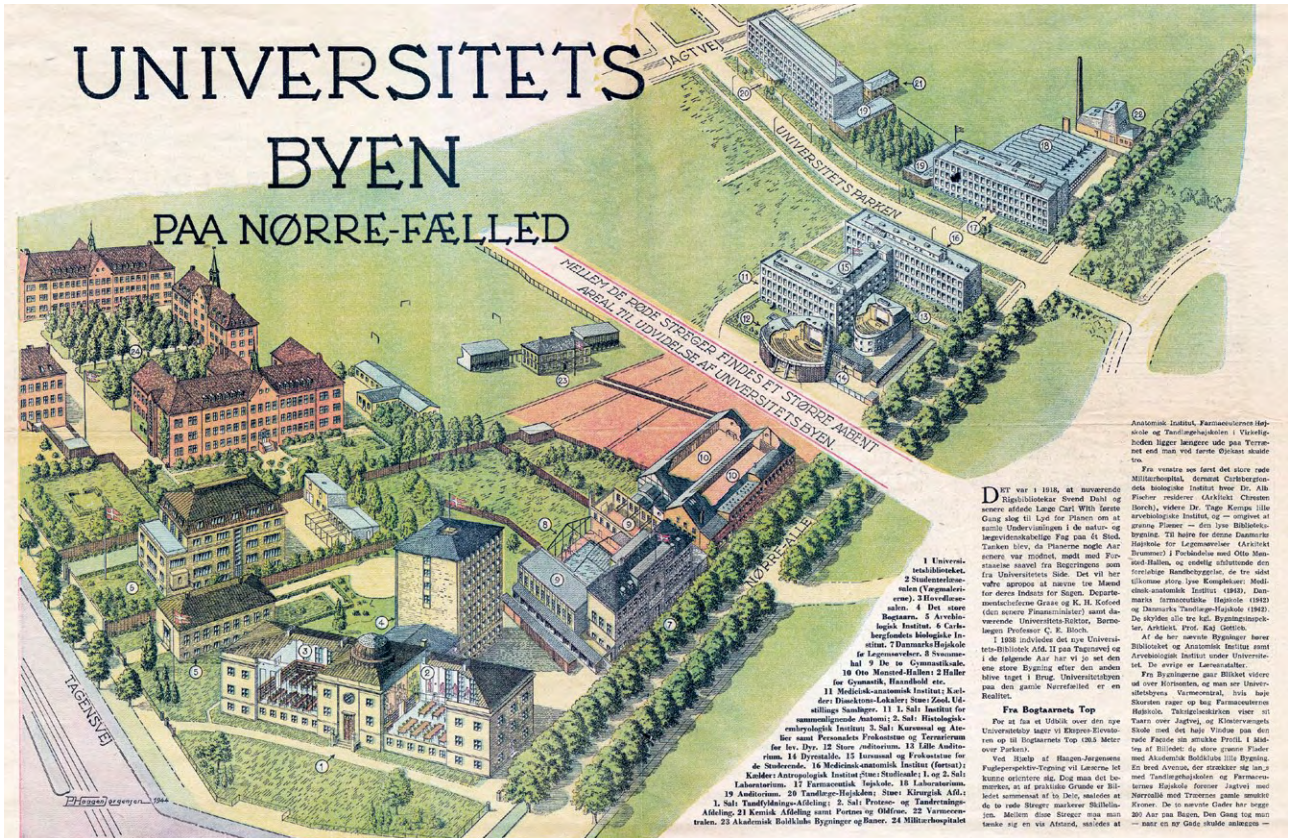
Elevrådet tog opgaven op og udformede et eksamensskema, hvor eksamensdagene var mere jævnt fordelt. Efterfølgende forelagde Elevrådet sagen for Læreanstaltens direktør med forslag om, at Elevrådets eksamensskema skulle erstatte det oprindelig fastlagte. Direktøren var meget betænkelig, men besluttede, at Elevrådets skema skulle opslås ved siden af Læreanstaltens med meddelelse om, at hvis blot fem studerende foretrak det oprindelige, skulle dette stå ved magt. Der var kun to studerende, der foretrak det oprindelige skema. Elevrådets skema blev derfor det endelige.

Til Elevrådets tidligste opgaver hørte også fremskaffelse af rabat og fribilletter til teater og koncerter samt arrangement af skovture og fester for de studerende. Elevrådets arbejde lå endnu ikke i faste rammer, og man havde intet permanent mødested. Arbejdet bestod

Med fuld status som universitetsinstitution skiftede Læreanstalten i 1942 navn i forbindelse med udflytningen til Danmarks Farmaceutiske Højskole. I tråd hermed skiftede Elevrådet navn til De Studerendes Råd. Billed Bladet 1942.

Og her er de Studerendes Raad, der varetager Elevernes Interesser, baade overfor Højskolen og i nordisk Samarbejde. Fra venstre Riisberg, Gottlieb (som er Formand), Frøken Bollerup, A. Holm og Noer.

Nørre Campus anno 1944. Tandlægehøjskolen og Farmaceutisk Højskole ligger side om side i Universitetsparken. Genboen var Medicinsk-anatomisk Institut, som blev opført i 1943. Zoologisk Museum befandt sig på projekt-stadiet. Politiken 1944.

væsentlig i at fungere som mellemlid mellem Lærestaltens ledelse og de studerende samt en begyndende virksomhed som forbindelsesled til andre studenterorganisationer. Denne virksomhed gav sig udslag i deltagelsen i et nordisk studentermøde i København i 1935, hvor Elevrådet blev gæstet af to norske og syv svenske farmaceutstuderende. Under besøget blev der afholdt møder på Lærestalten med forelæsninger og aflagt besøg på lægemiddelindustri-virksomheder og apoteker i København. Mødet var meget vellykket og blev forløberen for det første Nordiske Farmacistudentermøde – »pinsestævne« – der afholdtes i Oslo i pinsen 1937. Disciplene på landets apoteker, der ikke havde nogen tilknytning til Lærestalten og dermed heller ikke til Elevrådet, havde dannet deres egen forening, Discipelforeningen, som i 1935 begyndte at udgive et blad, »Stikpillen«. Det var imidlertid et ønske at få et blad for alle farmaceutstuderende, og det lykkedes. Som efterfølger for Stikpillen begyndte »Farmaceuten – Tidsskrift for Farmacistuderende« at udkomme i 1938 som en privat, selvejende institution. Man søgte tidligt at knytte Farmaceuten til Elevrådet, men dette forsøg mødte en del modstand, blandt andet fordi Lærestaltens ledelse forlangte censurret over bladet. Da man ikke ville gå ind herpå, måtte bladet fortsætte som privat foretagende.

Fra Elevråd til De Studerendes Råd

Da Lærestalten i 1942 endeligt flyttede til Universitetsparken og blev til Danmarks Farmaceutiske Højskole med fuld status som universitetsinstitution, blev Elevrådet også opgraderet. I tråd med den nye højskoles status ændrede Elevrådet navn til De Studerendes Råd. Snart efter blev den gamle sag om at knytte bladet Farmaceuten til de studerendes organisation

genoptaget, og der blev nu skabt enighed om betingelserne for De Studerendes Råds overtagelse af bladet. Dette skete pr. 1. september 1944, da Farmaceuten blev et officielt organ for De Studerendes Råd. Det må erkendes, at De Studerendes Råd ikke havde nogen reel indflydelse på de »større« sager på Højskolen som eksempelvis den tidligere omtalte reform af farmaceutuddannelsen i 1956. Den korte studietid ved Højskolen – to år – bevirkede, at der for det enkelte råd ikke var tid til at erhverve sig indsigt og erfaring i studieadministrativt arbejde og til at udarbejde, foreslå og eventuelt få gennemført ønskede studieændringer af mere gennemgribende karakter. Dette forhold blev ikke bedre af, at det var vanskeligt at bevare kontinuiteten i rådsarbejdet, fordi de enkelte rådsmedlemmer kun sad i ét år. Studietiden ved Højskolen var dog ifølge samtidige udtalelser præget af et godt sammenhold blandt de studerende, som også kom til at præge arbejdsforholdene i De Studerendes Råd. Rådets største arbejdsopgave var udgivelsen af Farmaceuten, der udkom med 10 numre om året. Rådet forestod selv bladets udgivelse og dets økonomi samt erhvervelsen af annoncører og abonnenter, hvorpå hele bladets økonomi hvilede, idet bladet blev udleveret gratis til alle studerende. Rådets øvrige virksomhed og økonomi var baseret på medlemskontingenter fra de studerende, som eksempelvis i 1952 udgjorde 20 kr. årligt pr. studerende.

Øget studenterindflydelse

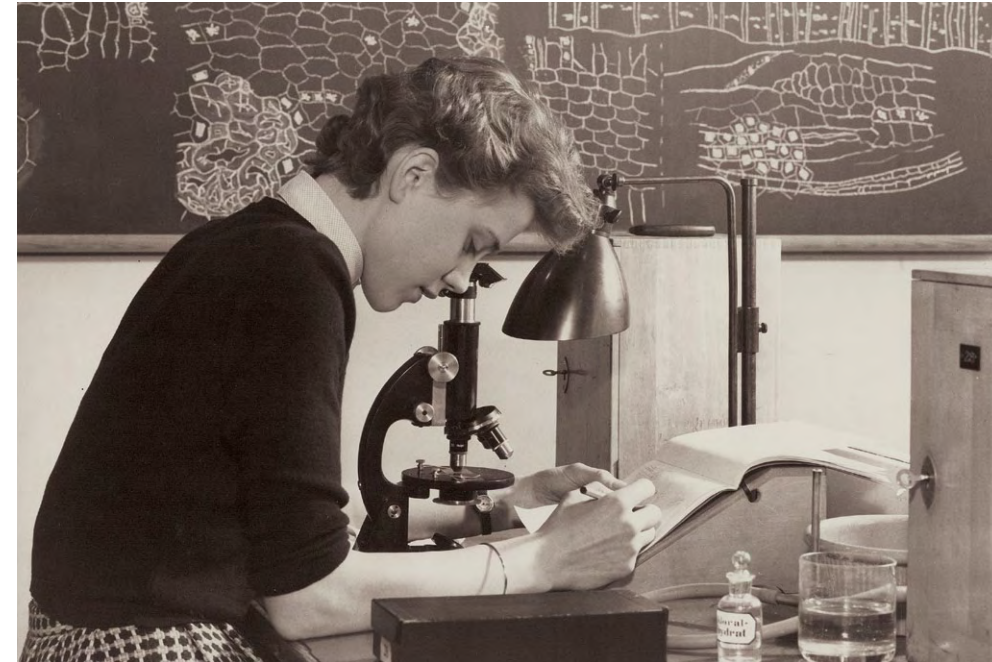
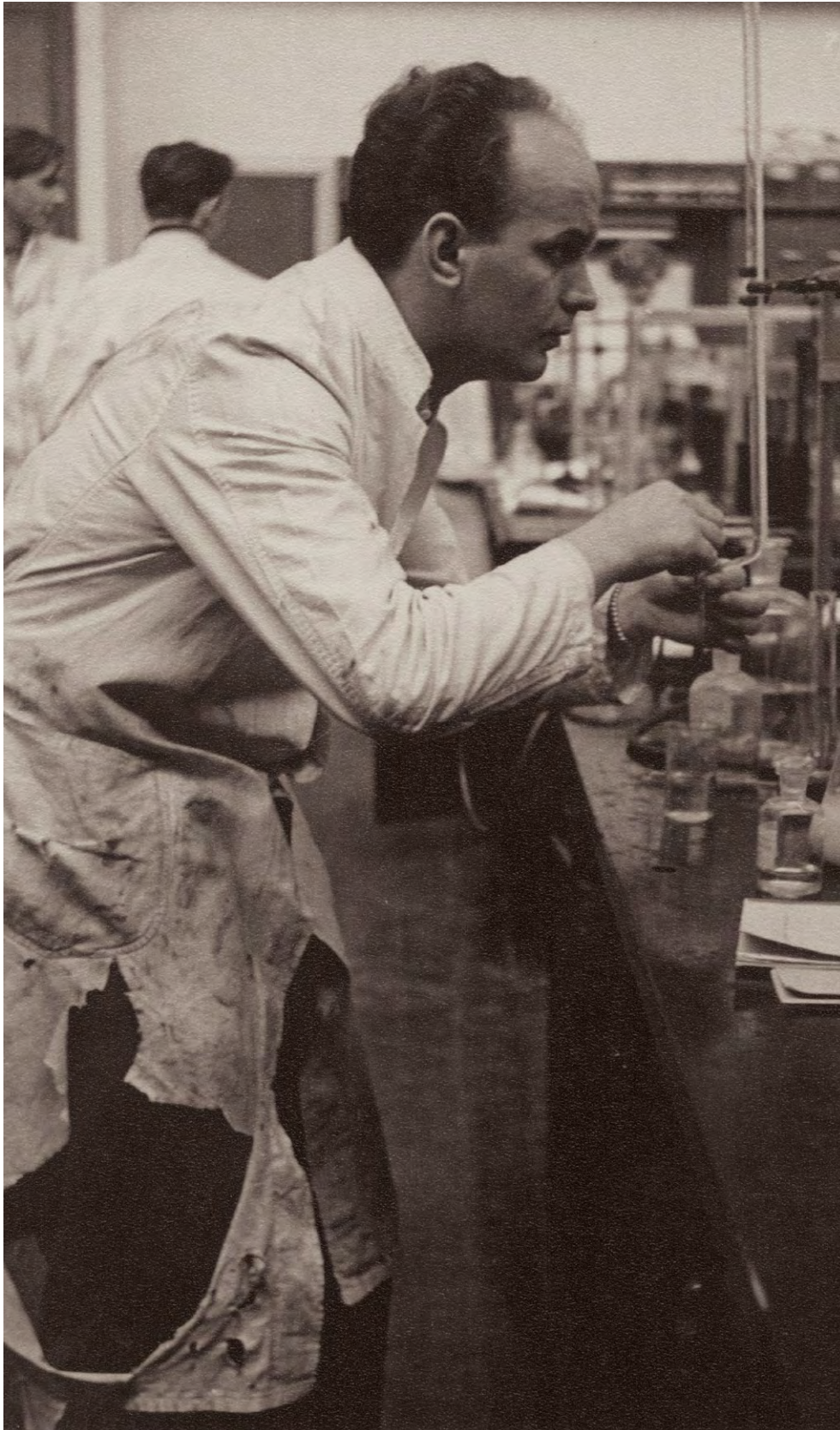
Fra starten af det studieplanlægningsarbejde, som Højskolen påbegyndte i slutningen af 1960'erne, fik de studerende gradvis medindflydelse. I 1966 blev der nedsat et rådgivende studienævn bestående af fire medlemmer, nemlig to lærere og to studerende. De to studerende skulle vælges af De Studerendes Råd, og mindst den ene skulle være medlem af Rådet. Da Studienævnet kun var rådgivende, kunne det blot afgive

Pinsestævne på DFH i 1949. Det første Nordiske Farmacistudentermøde – eller pinsestævne, som møderne blev kaldt i daglig tale – blev afholdt i Oslo i 1937.

Tanken om en sådan forbedret kontakt må glæde enhver studerende, men vel også det undervisende klientel, der måske af og til kan have vanskeligheder med at komme på talefod med de studerende.

Redaktøren af de studerendes blad "Farmaceuten" om de studerendes nye repræsentation i Studienævnet i 1966

Øvelser i kvantitativ uorganisk kemisk analyse som de fandt sted i slutningen af 50'erne i den gamle shedtagsbygning.

Øvelser på DFH i farmakognosi (mikroskopi) i 1960.

henstillinger i forhold vedrørende uddannelsen, herunder ændringer af studieordningen. Det aktuelle studieplanlægningsarbejde blev varetaget af et dertil nedsat studieplansudvalg.

Studienævnet havde i første række til formål at danne bindeled mellem de studerende og lærerne med henblik på at tilvejebringe de bedst mulige studieforhold. Herom skrev redaktøren af Farmaceuten: »Tanken om en sådan forbedret kontakt må glæde enhver studerende, men vel også det undervisende klientel, der måske af og til kan have vanskeligheder med at komme på »talefod« med de studerende«.

Ved kongelig anordning af 1969 blev Højskolens øverste styrelsesorgan, Lærerrådet, afskaffet og erstattet af et konsistorium. Alle professorer var »fødte« medlemmer af Konsistorium, som herudover bestod af repræsentanter for Højskolens øvrige lærere, svarende til halvdelen af antallet af professorer, samt af tre repræsentanter for de studerende, som dog kun havde begrænset indflydelse på akademiske sager uden for kandidatuddannelsen.

Studienævnet forblev som oprettet i 1966, dog nu bestående af tre lærere, heraf en professor, og tre studerende. Endvidere blev der oprettet laboratorieråd eller institutråd med rådgivende funktion, hvori repræsentanter for de studerende kunne deltage efter indbydelse.

I 1970 vedtog Folketinget en ny styrelseslov for universiteterne, som gav de studerende øget indflydelse. I protest mod, at loven ikke gjaldt for de højere uddannelsesinstitutioner uden for universiteterne, nedlagde De Studerendes Råd arbejdet i de styrende organer på Højskolen fra 22. september til 14. december 1970, undtagen i Studienævnet.

Først i 1973 vedtog Folketinget en fælles lovgivning om styrelse af de højere uddannelsesinstitutioner, som for Højskolens vedkommende trådte i kraft i 1974 sammen med en udarbejdet statut.

De studerendes repræsentation i Konsistorium udgjorde nu 25 %, og der var ikke længere begrænsninger i de studerendes indflydelse på akademiske sager.

Studienævnet bestod fortsat af 50 % lærere og 50 % studerende, men dets funktion som kun et rådgivende organ ophørte. Studienævnet fik tillagt meget vide beføjelser ved tilrettelæggelse af studieordning og eksaminer.

Indvarsling af nye tider med isotoper. Øvelser i fysisk kemi (geigertæller) i 1960.

Farmaceutisk rutinearbejde i starten af 60'erne. Billedet (som stammer fra DAK-laboratoriet) indgik i rekrutteringsbrochuren "Hvordan bliver man farmaceut?" fra 1960.

De Studerendes Råd fik i styrelsesloven alene status som interesseorganisation. Ved efterfølgende ændringer af universitetslovgivningen bibeholdt de studerende deres indflydelse på Højskolens sager. I 1968 begyndte Højskolen at udgive et meddelelsesblad, »Communicatio«, for at imødekomme et krav om større intern og ekstern information. I 1981 blev Communicatio udvidet med et af De Studerendes Råd redigeret tillæg, »Månedsskrift for Ung Farmaci«, forkortet MUF. Communicatio ændrede senere navn til »Plexus« og blev samtidig ét fælles tidsskrift for Højskolen som institution og for de studerende. Da Højskolen blev til Danmarks Farmaceutiske Universitet i 2003 var de studerende således fuldt integreret i husets liv.

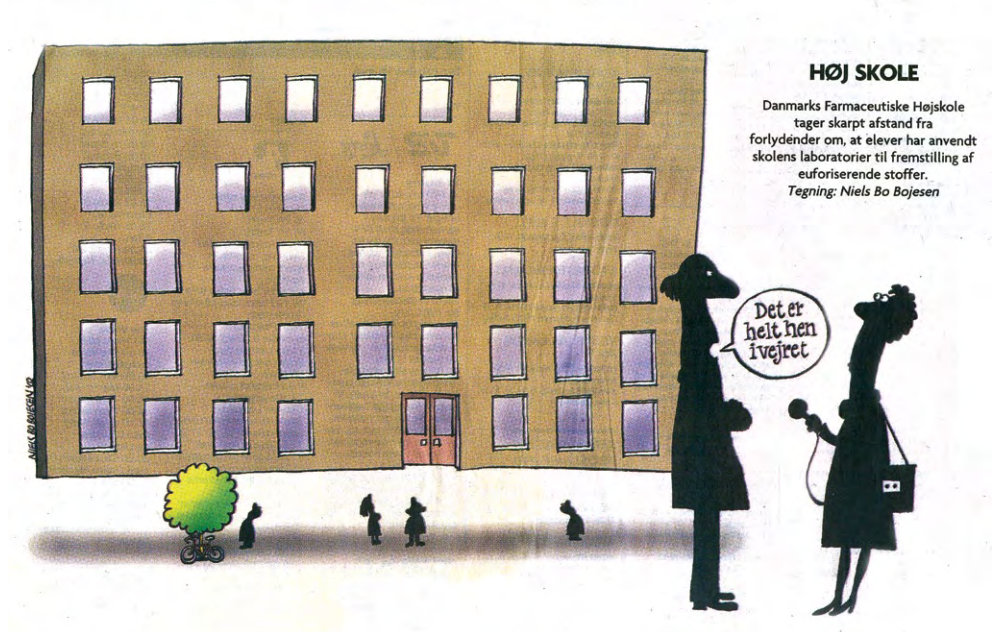
Retur til Københavns Universitet

Den 1. januar 2007 fusionerede Danmarks Farmaceutiske Universitet (DFU) og Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) med Københavns Universitet (KU) – for DFU's vedkommende under navnet Det Farmaceutiske Fakultet og for KVL's vedkommende under navnet Det Biovidenskabelige Fakultet for Fødevarer, Veterinærmedicin og Naturressourcer. De to nye fakulteter vil sammen med Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og Det Naturvidenskabelige Fakultet danne en Health and Life Science Klynge. Rektor, professor Sven Frøkjær, DFU, har givet følgende begrundelse for, hvorfor DFU efter 114 års separation har valgt atter at finde sammen med KU og denne gang i selskab med KVL: »Det skyldes, at de tre universiteter har en fælles ambition om at gøre den fusionerede del af universitetet til et internationalt kraftcenter og omdrejningspunkt inden for forskning og uddannelse i Health and Life Science.

Der er tale om tre universiteter, der er internationalt stærke inden for hvert sit område, men hvor vi komplementerer hinanden på en sådan måde, at 1+1+1 bliver mere end 3. Det gælder inden for forskning, uddannelse og innovation, at vi er gode, men bliver endnu bedre sammen.

1+1+1 bliver mere end 3

Rektor Sven Frøkjær i 2006 om den forestående fusion mellem DFU, KVL og KU

9. I maj 2002 fik Højskolen uventet spalteplads i Jyllands Posten efter forlydende om, at farmaceutstuderende brugte laboratorierne om natten til fremstilling af euforiserende stoffer.

Som fakultet ved KU får DFU mulighed for at deltage som en central spiller dels ved udbygning af eksisterende forskningsområder, dels ved udvikling af nye tværvideenskabelige forskningsområder af betydning for de farmaceutiske videnskaber samt at give de studerende muligheder for at sammensætte nye attraktive studieforløb. Ud over styrkelse af forsknings- og uddannelsesområderne vil det nye KU skabe betydelige synergier, der vil styrke universitetets innovation og erhvervssamarbejde. «

DET FARMACEUTISKE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET
UNIVERSITETSPARKEN 2
2100 KØBENHAVN Ø

